

**Festival Cultura Nova
Aanvraag Meerjarige Festivalsubsidie 2017 – 2020**

1. Korte typering van de organisatie

Cultura Nova is een aansprekend festival, dat op een laagdrempelige manier interessant en kwalitatief programma presenteert en daarmee een groot publiek van divers pluimage in contact brengt met niet alledaagse kunstvormen, door theater, muziek, dans, beeldende kunst en mixvormen daarvan te presenteren en te coproduceren, op die locaties in de unieke regio, waar deze voorstellingen het best tot hun recht komen. Cultura Nova wil verbinden, spiegelen, perspectief doen verschuiven, unieke en inspirerende ervaringen bieden, normen en waarden agenderen, conserveren of kritiseren, plezier leren beleven aan cultuuruitingen, inhoudelijk amusement bieden en de veelzijdige en rijke Heerlense, Limburgse en Euregionale culturele bodem cultiveren en deze verder verrijken met in- en uitheemse waarden om daarmee een vruchtbare ondergrond te creëren voor kwaliteitsimpulsen aan onze cultuurbeleving; aan onze bewustwording en aan de beleving van ons bestaan.

Cultura Nova verbaast, verwondert en verrast met beeldende podiumkunsten, vaak in een buiten-theatrale setting, waarbij optimaal wordt ingespeeld op de interactie tussen context en content, waarin nieuwe relaties worden verkend tussen podiumkunst, beeldende kunst, muziek, en digitale media. Het festival is een voedingsbodem voor kunstproducenten en stimuleert de samenwerking tussen kunstinstellingen. Het festival verbindt zich bovendien met cultuuraanbod in de rest van het seizoen en geeft zo een sterke impuls aan regionale publieksontwikkeling voor het kunstenaarsaanbod. Niet alle voorstellingen van Cultura Nova worden op (buiten)locaties gepresenteerd. Als voorstellingen gewoon een 'Black Box' nodig hebben, dan vinden ze plaats in verschillende zalen van Theater Heerlen, in het Cultuurhuis of zelfs in Poppodium de Nieuwe Nor.

De hoofddoelstelling en de kernactiviteiten van Cultura Nova zijn niet veranderd sinds vier jaar geleden, wel explicieter geworden. Het festival heeft een stevigere inbedding gekregen; de waardering door publiek (de publieksmonitor gaf een gemiddeld waarderingcijfer van 8,98 in 2015), pers en politiek is gegroeid; de publieke belangstelling is groter geworden; de gemiddelde bezettingsgraad is gestegen (naar 86% in 2015), er zijn meer eigen inkomsten gegenereerd; het aandeel jeugdtheater is uitgebreid, er is een festivalcentrum ontstaan en de rol van het festival als coproducent is van groot belang geworden. Het festival is gegroeid, onder andere door slimme allianties aan te gaan met spelers in het culturele veld, maar ook door meer samen te werken met maatschappelijke partners, ondernemers en het bedrijfsleven. De impact die het festival heeft op de regio is niet alleen gegroeid, maar ook de herkenning, erkenning en waardering daarvan is zeker gestegen! De waarde van Cultura Nova, de beleving en de opbrengsten ervan zijn gegroeid.

2. Artistieke uitgangspunten, signatuur en beschrijving van activiteiten

'Makers gaan creëren in de context van ons festival in onze regio' wordt de ondertitel voor Cultura Nova 2017–2020 met de volgende drie aandachtgebieden: 1. identiteit / vreemdeling / naasten, 2. eigen kracht / gezamenlijk vermogen, 3. spiegelen met Europa / spiegelen met de wereld, thematiek van een provinciestad in beweging.

Provinciestad Heerlen heeft 89.000 inwoners, in de stedelijke regio Parkstad met totaal 246.000 inwoners. Honderd jaar geleden woonden hier 7.000 mensen. Heerlen is een Industrie Neustadt; met name vanwege de industriële grondstofdelving (carboon) en dus werkgelegenheid is Heerlen (en Parkstad) in de eerste helft van de vorige eeuw explosief gegroeid en is het gebied verstedelijkt, doordat de wijken en dorpen rondom de werkgevers werden opgezet en uitgebreid. Nu ruim een halve eeuw later is de monocultuur van één grote werkgever al lang verdwenen en is de regio nog steeds op zoek naar nieuwe identiteit. Nu groeit in Nederland de Randstad steeds harder ten koste van de periferie (Randland). Maar Heerlen, Parkstad is een krimpregio; experimenteerregio met krimp als accelerator van veranderingen. Heerlen groeit niet meer; de krimp groeit; met op termijn een overschot aan ruimte en voorzieningen. Toch is Heerlen ook een stad met soms tegendraadse, onconventionele aanpak; ondanks de krimp wordt het Maankwartier gebouwd! Een stad van makers, arbeiders, mbo-stad zonder 'echte' universiteit op zoek naar nieuwe eigenheid en aanzien. Makers die gaan creëren scheppen nieuw elan; Heerlen, Parkstad wordt Do It Yourself Stad. Er vindt ook een heroriëntatie plaats op de regio die ons omringt: Zuid Limburg met belangrijke kernen en Tripoolpartners: Maastricht en Sittard-Geleen. Er vindt een herverdeling plaats op basis van de stedelijke ontwikkelingen; Heerlen is cultureel veruit de meest actieve van de drie, met het grootste aantal en de grootste diversiteit aan culturele activiteiten.

Zuid Limburg, gelegen in het zuiden van Zuid-Nederland. Oostelijk Zuid Limburg (Parkstad); een rare kloon in de zak van Nederland, met een eigen dynamiek, vroeger georiënteerd op en afhankelijk van 'het westen van het land'. Nu met steeds meer zelfbewustzijn van de kwaliteit van de omgeving en het eigen vermogen van de mix van bewoners, met de blik naar buiten. Investeringsprogramma IBA Parkstad zoekt naar innovatieve, toekomstgerichte (infra-)structurele projecten, die duurzaam van betekenis zijn voor Parkstad. Heerlen grenst letterlijk aan het Duitse Aken en ligt 18 km van de Belgische grens. (Zuid-)Limburg is de provincie met de langste buitenlandse grens en de meeste inwoners in het internationale Umfeld in een straal van 100 km.

Cultura Nova wil zich verhouden tot bovenstaande ontwikkelingen. Makers gaan creëren in onze context. Ze worden door Cultura Nova gevraagd om zich te verhouden tot bovenstaande thematieken. Zijn ze in staat om mee nieuwe betekenis te geven aan de omgeving en zich te verhouden tot de bewoners en bezoekers van de regio? Wat is de identiteit van de regio en van de bewoners van de regio (ontstaan uit een mix van nationaliteiten)? Wat is je oorsprong en waarom zou je vreemd of vreemdeling zijn in een omgeving waar iedereen zijn 'roots' oorspronkelijk niet heeft liggen. Wat is de eigen kracht gegenereerd op basis van het verleden, maar zeker ook recent ontstaan bij de werkers van nu, wat is het gezamenlijk vermogen van de inwoners uit de regio? Hoe verhoudt zich dat tot de rest van Nederland en het omringende buitenland?

Cultura Nova presenteert ook nieuw cultureel aanbod dat goed kan gedijen in deze regio, o.a. dankzij publiek dat graag op zoek is naar bijzondere voorstellingen. Juist veel beeldend theater binnen een regio waar beeldcultuur in het verleden deels uit noodzaak ontstaan is en nog steeds goed 'gelezen' kan worden. Ook in het presentatie-aanbod weer een mix van disciplines in een meerlagig programma, waarbij juist het spiegelen aan wat er in de 'buitenwereld' aan vernieuwing speelt van belang is. Soms zijn het juist grote (buitenlandse) gezelschappen die binnen het (beeldend-)theater van betekenis zijn of voorstellingen presenteren die grote impact hebben.

Afgelopen drie jaar programmeerde Cultura Nova 711 presentaties van 201 gezelschappen met 45 premières waarvan 14 Nederlandse premières. Het laatste, van internationale gezelschappen die steeds vaker Cultura Nova benaderen om juist hier hun Nederlandse première te kunnen spelen. Sommige voorstellingen zijn uniek in Heerlen en zijn in de rest

van Nederland niet te zien. Soms zijn de voorstellingen ook 'cultureel verantwoord' in de breedte vernieuwend, om nieuw publiek over de streep te trekken en te interesseren voor de rest van het aanbod binnen het festival. Cultura Nova is wel degelijk ook naar buiten gericht op bezoekers van de Euregio en van de rest van Nederland. Het toerisme in Heerlen en Parkstad is sterk groeiende o.a. vanwege het bijzondere cultureel aanbod.

Het jaarlijks terugkerende tiendaagse festival Cultura Nova, met de afgelopen jaren gemiddeld 47.500 bezoekers en jaarlijks ruim tweehonderd activiteiten van ruim veertig deelnemende theatergezelschappen en kunstenaars, wordt sinds 1991 georganiseerd in Heerlen en omgeving. Het festival biedt podium voor kwalitatief hoogstaande, professionele en voor de regio vernieuwende podiumkunsten. Eigenzinnige creaties waaruit een persoonlijke visie op de wereld van vandaag spreekt. Kunstenaars ontmoeten het publiek met hun werk en communiceren met de toeschouwers. Die toeschouwers, jong en oud, met culturele bagage en zonder, laag opgeleid en hoogopgeleid, komen voor een groot deel uit Heerlen, Parkstad en Zuid-Limburg. Een kleiner deel komt uit de Euregio, de rest van Limburg en de rest van Nederland.

De unieke meerkernige stedelijkheid, zowel in een ruimtelijke als in een culturele zin, eigen aan de modern-industriële geschiedenis van het gebied, is mede bepalend voor het karakter van het festival. Cultura Nova gebruikt dit als artistieke inspiratiebron voor het programma en als podium voor het festivalaanbod. Er is sprake van een levendige en ongepolijste mix van cultureel en architectonisch modernisme, in combinatie met volkse, stedelijke en jeugd-culturele elementen. Met name vanwege de inmiddels verdwenen industrie, zijn in het gebied in de vorige eeuw veel mensen van buitenaf komen wonen; 'Hollanders' Italianen, Spanjaarden, Polen, Joegoslaven en later Marokkanen en Turken. Voor Cultura Nova voelt het als logisch en geloofwaardig om deze organisch met het gebied verbonden mix van contrasten uit te dragen en te vertalen in het festivalprogramma.

Les rêveries de Lies et Jean, Groupe F & Plasticiens Volants, 2015

Makers, podiumkunstenaars en beeldend kunstenaars worden gekozen op hun professionaliteit, artistieke drijfveren, op hun vermogen te ontroeren, iets te verbeelden dat beklijft, op hun capaciteit om dwarsverbanden te leggen tussen kunst en maatschappij, tussen disciplines, locaties en thema's, gerelateerd aan de context van het festival. Niet iedere maker doet dit allemaal tegelijk, de artistieke leiding van Cultura Nova zorgt door een evenwichtige keuze dat er een balans in de programmering ontstaat zodat een breed publiek, in leeftijd en interesse, van jong tot oud, van ongeïmproviseerd tot kenner, aangesproken

wordt. Daarbij verwacht Cultura Nova dat makers het experiment willen aangaan met dat publiek, met een locatie, lokale thematiek, met andere professionele makers of met amateurs uit de regio.

De kern van de programmering bestaat uit professionele podiumkunsten. Beeldende podiumkunsten veelal in een buiten-theatrale setting, waarbij optimaal wordt ingespeeld op de interactie tussen context en content, geschikt voor een brede groep (latent) geïnteresseerden en podiumkunsten gebaseerd op een eigentijdse mix van contrasten (moderniteit en traditie, digitaal en analoog, beeld en verhaal, techniek en cultuur, spektakel en intimiteit).

De laatste jaren worden bewust een aantal voorstellingen, soms in serie, in Theater Heerlen geprogrammeerd. Zo ontstaat er een komen en gaan op het Burg. Van Grunsvenplein, direct vóór het theater waar het festivalplein van Cultura Nova is gecreëerd. Op dat plein staat een spiegeltent met elke avond live optredens van bijzondere bands uit het clubcircuit. In die spiegeltent vinden overdag ook optredens plaats, o.a. een deel van de jeugdprogrammering. Daarnaast vinden dagelijks live tv uitzendingen plaats in samenwerking met L1 Televisie. Het festivalplein, met uiteraard ook horeca, wordt ingericht met bijzondere objecten en meubilair; het biedt bezoekers van Cultura Nova ontmoetingsplek en gelegenheid om ervaringen uit te wisselen.

Cultura Nova presenteert dus niet alleen locatievoorstellingen, maar biedt een ogenschijnlijk complexe, doch zeer uitgebalanceerde mix van voorstellingen, exposities, concerten en presentaties voor diverse doelgroepen, jonge en oud, met culturele bagage en zonder, passanten en mensen die gericht het festival bezoeken. Cultura Nova opent elk jaar met een grote voorstelling, waar duizenden mensen op af komen. Na die 'Big Bang' barst het tiendaags festival los en veroorzaakt de nodige röhrling in de stad. In 2015 trok de openingsvoorstelling van Groupe F & Plasticiens Volants, die in het thema van het Jaar van de Mijnen had, ruim 25.000 bezoekers! Het totale aanbod van ruim 200 activiteiten profiteert daarvan en in de tijdspanne van 10 dagen genereert Cultura Nova divers en nieuw publiek, dat geïnteresseerd is of raakt en bereid is om nieuwe of vernieuwende voorstellingen en presentaties te bezoeken. De toegangsprijzen van het festival zijn in overeenstemming met de prijzen van andere cultuuraanbieders in de regio.

De programmering van Cultura Nova is erop gericht om een divers publiek te betrekken, inspireren, verwarrren en 'uit hun schulp' te trekken. Dat is een belangrijke uitdaging die Cultura Nova past. De stedelijke regio kent, net als andere stedelijke gebieden, naast cultuurkenners een relatief grote groep latent cultuurgeïnteresseerde bewoners, die een extra duwtje kunnen gebruiken om een voorstelling te bezoeken. Vervolgens heeft het festival, mede door het gebruik van grensoverschrijdende locaties, te maken met anderstaligen en cultuurverschillen. Cultura Nova is tijdens haar vijfentwintig jarig bestaan in staat gebleken zowel publiek als makers te bewegen de drempels van hun theater, huis, cultuur of landsgrens over te gaan en zich te laten 'pakken' door het voor hun interessante en/of herkenbare festivaal aanbod.

Niet alleen landelijke en internationale gezelschappen worden tijdens Cultura Nova gepresenteerd, ook provinciaal en lokaal kwalitatief talent wordt getoond. Het festival vindt het van belang om provinciaal en lokaal talent de gelegenheid te bieden zich te presenteren om ervaring op te doen en publiek te kunnen opbouwen. Voor een aantal gezelschappen heeft het festival al een soort springplankwerking gehad.

In de afgelopen 25 jaar heeft Cultura Nova heel wat vernieuwende en experimentele voorstellingen en projecten in Heerlen en omgeving weten te presenteren. Soms waren er voorstellingen bij, die hun innovatieve waarde in grootstedelijk verband al hadden bewezen,

maar die voor de context in Heerlen en regio wel degelijk vernieuwend waren. Het festival is inmiddels niet alleen een podium waar die vernieuwing getoond wordt, het is, mede gezien de vele Nederlandse en steeds vaker ook internationale premières inmiddels ook een podium waar de vernieuwing en innovatie gemáákt wordt.

Toch is enige relativering ook op zijn plaats: experiment betekent ook kans op mislukken. Zorg voor het festival is om steeds weer een balans te vinden tussen de stimulering van talenten ontwikkelingen en experimenten en de verwachtingen van publiek, pers, subsidiënten en sponsors. Het klimaat in Heerlen is, mede dankzij de jarenlange bijdrage van Cultura Nova, zeker een positief en vruchtbaar klimaat met kansen voor nieuwe makers en met een zekere mate van tolerantie ten aanzien van minder geslaagde voorstellingen en projecten.

Jeugdprogrammering

De komende periode wordt de programmering voor jeugd en jongeren kwalitatief geïntensiveerd. De jeugdprogrammering is de afgelopen jaren gegroeid naar ruim 30 voorstellingen. Er is een aparte programmeur voor jeugdtheater gekomen. Er wordt een combinatie geboden van bijzondere voorstellingen, concerten, workshops en presentaties. De voorstellingen worden voor verschillende leeftijdscategorieën geprogrammeerd. Er worden ook zeer succesvol schoolvoorstellingen aangeboden voor het basisonderwijs in heel Parkstad. Afgelopen periode werden al meer typische Cultura Nova voorstellingen geprogrammeerd, al of niet op locatie. In die programmering gelden steeds meer dezelfde criteria als in de 'grote mensen programmering' zoals: zeggingskracht, oorspronkelijkheid en vakmanschap met daarnaast professionaliteit en publieksgerichtheid. Ook wordt er gezorgd voor een goede balans tussen provinciaal, landelijk en internationaal aanbod. Er is een meerjarige samenwerking met een aantal Nederlandse en Vlaamse gezelschappen. Het aantal voorstellingen uit overige landen stijgt. Het is succesvol gebleken de jeugdvoorstellingen en activiteiten te concentreren op de zondagen en woensdag van het festival, die daarmee uitgegroeid zijn tot echte 'familiedagen' mede door het programmeren voor verschillende leeftijdscategorieën. De komende periode wordt kwalitatieve verdieping verder ontwikkeld en wordt de samenwerking met andere (jeugd-)theaterfestivals, zoals b.v. met het Krokusfestival in Hasselt uitgebreid.

In de rij voor een schoolvoorstelling van het Spaanse Xirriquiteula Teatre, 2014

Cultuureducatie

Cultura Nova neemt kinderen serieus en biedt succesvol een speciaal programma met een mix van familievoorstellingen en jeugdvoorstellingen al of niet op locatie, workshops,

exposities en meespeelactiviteiten, die passen binnen de programmeringsvisie van het festival. Naast uitvoerige informatie in de brochure van Cultura Nova over het aanbod voor kinderen, verschijnt er voor het festival telkens een jeugdbrochure.

Tijdens Cultura Nova vinden ook, naast algemeen toegankelijke kindervoorstellingen, schoolvoorstellingen plaats, zowel voor de basis- als middelbare scholen. De scholen ontvangen vooraf informatie, lesbrieven en soms workshops op school. Indien nodig wordt busvervoer georganiseerd door het festival. De belangstelling voor Cultura Nova bij de basisscholen is groot en de reacties op de voorstellingen zijn goed. Cultura Nova heeft goed contact met de directies van de basisscholen en met de besturen van de onderwijskoepels Movare en Innovo (samen goed voor 60 basisscholen in Parkstad Limburg). De komende jaren wil Cultura Nova het aantal locatievoorstellingen voor basisscholen uitbreiden.

Ook buiten de periode van het festival, zeker in de jaren dat er schoolvakanties zijn tijdens het festival, wil Cultura Nova educatieve activiteiten gaan ontwikkelen. Zo kunnen er workshops of lesprogramma's op scholen worden verzorgd in relatie tot voorstellingen die al of niet tijdens Cultura Nova worden gepresenteerd. Het geboden educatieve programma is niet alleen bedoeld om jonge kinderen in te leiden in de wereld van Cultura Nova met haar voorstellingen en concerten, als een soort voorbereiding op het bezoek er van; maar ook door kinderen in contact te brengen met theatermakers, regisseurs, componisten, artiesten, kunstenaars en samen met hen te werken binnen het kader van het educatieve programma, om zo creativiteit aan te spreken en impulsen te geven aan de ontwikkeling van de talenten van de kinderen zelf.

Talentontwikkeling

Cultura Nova wil kansen bieden aan jong talent om zich te ontwikkelen, zich te verhouden tot de omgeving van het festival en een bijdrage te leveren aan de vernieuwing van podiumkunsten.

Cultura Nova geeft al jarenlang jong talent ruimte bij het programma. Via productiebureaus, via de toneelacademie of zelfstandig melden zich jonge makers met bijzondere projecten bij Cultura Nova. Projecten worden artistiek gewogen en beoordeeld op kwaliteit, productionele en financiële haalbaarheid. Bovendien moeten de voorstellingen binnen de programmering van Cultura Nova passen. Veel van die jonge makers zijn onder andere via Cultura Nova doorgestroomd naar andere festivals en naar het zalencircuit. Fraaie voorbeelden daarvan zijn Nick Steur, Lieke Benders, Nina Willems, Taat, Young Gangsters, Ilay den Boer en FC Bergman. Cultura Nova is naast coproductent dan ook coach en vraagbaak. Elk jaar staan er studenten van de Toneelacademie in een of meer voorstellingen van Cultura Nova. Het festival geeft jonge makers graag een kans.

Bijzondere aandacht gaat komende tijd uit naar de provinciale ontwikkelingen rondom talentontwikkeling. Theaterwerkplaats Het Huis van Bourgondië is opgehouden te bestaan. Mede dankzij een bijdrage van Provincie Limburg voor de nieuwe organisatie voor talentontwikkeling, hebben een aantal Limburgse actoren zoals: Het Laagland, Toneelgroep Maastricht, Toneelacademie Maastricht (Zuyd Hogeschool), Nederlandse Dansdagen en Cultura Nova meegewerkt aan de oprichting van de Stichting Via Zuid. Die fungeert als een cultuurmakelaar tussen jonge makers en podia & festivals. De Tripool gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht bespreken nu onderling hun bijdragen aan de ontwikkeling van Via Zuid. Belangrijk is hoe artistiek en zakelijk ruimte voor talentontwikkeling kan worden gewaarborgd en welke structuur de meeste kans van slagen oplevert. Het is van groot belang dat Cultura Nova mee sturing kan geven aan deze ontwikkelingen en kan zeker stellen dat voor Heerlen en Parkstad optimale mogelijkheden ontstaan om jonge makers kansen te geven om in onze regio coproducties te kunnen maken en te kunnen gedijen in een klimaat dat openstaat voor jong talent en vernieuwing in de podiumkunsten.

Cultura Nova heeft een jarenlange relatie met het Arcus College in Heerlen en met de kunstvakopleidingen van Zuyd Hogeschool in Maastricht. Elk jaar staan er wel een of twee voorstellingen op het programma waarbij studenten van het Arcus College afdeling Kunst Theater en Media meewerken en zo unieke ervaringen opdoen en waarmee ze studiepunten kunnen verdienen.

Cultura Nova heeft in het kader van Talentontwikkeling een meerjarig project opgestart met de stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad Limburg (SVOPL), Arcus College KTM, Zuyd Hogeschool, de kunstvakopleidingen, Conservatorium, Toneelacademie en Academie voor Beeldende Kunsten. Onder leiding van een pas afgestudeerde regisseur werken studenten van bovengenoemde opleidingen en leerlingen uit het middelbaar onderwijs aan een gezamenlijke voorstelling, die tijdens Cultura Nova gepresenteerd wordt. Studenten van de verschillende opleidingen hbo en mbo werken samen aan een uniek project.

Zowel van Zuyd Hogeschool (Facilitaire Dienstverlening) als van Arcus College (Facilitaire Dienstverlening en KTM) als van Universiteit Maastricht (Cultuurwetenschappen) lopen stagiaires mee tijdens het festival. In de loop van de jaren zijn al heel wat jonge mensen via Cultura Nova terecht gekomen bij kunstinstellingen en theatergezelschappen in Nederland.

Allianties

Samenwerken, dwars door disciplines, is bij Cultura Nova een 'way of life' geworden. Een deel van het succes van het festival is te danken aan de vele samenwerkingen, allianties en coproducties. Het festival entameert actief samenwerking tussen verschillende organisaties en partijen. Alle culturele instellingen van Heerlen, overige culturele actoren in Parkstad, alle Limburgse professionele gezelschappen, talentontwikkelaar Via Zuid, het middelbaar onderwijs, Arcus College en de kunstvakopleidingen van Zuyd Hogeschool werken samen met Cultura Nova. Ze programmeren binnen de festivalperiode activiteiten die binnen het format van Cultura Nova passen, of er wordt gezamenlijk geprogrammeerd of gecoproduceerd. Euregionaal werkt Cultura Nova samen met Across the Borders Festival (Aken), Stadttheater Aachen, Theater K Aachen, Kulturbetrieb Stadt Aachen, C-Mine Cultureel Centrum Genk, Internationaal Straattheaterfestival Gent, Theater op de Markt Neerpelt en verschillende internationale gezelschappen en makers.

Cultura Nova werkt elke editie samen met amateurs uit de regio, afhankelijk van projecten en voorstellingen worden verenigingen benaderd. Het festival ontmoet telkens veel enthousiasme bij de amateurs die betrokken worden bij het festival. Bij de openingsavond van Cultura Nova 2015 bijvoorbeeld waren diverse sambabands uit verschillende wijken in de regio betrokken. Ze hadden belangrijke rol van de begeleiding van het publiek (25.000 mensen) na afloop van de voorstelling, terug naar het stadscentrum. Dat werd zeer gewaardeerd door publiek (beleving), politie (veiligheid) en de sambabands zelf (aanzien en waardering).

Er ontstaan ook nieuwe organisaties dankzij Cultura Nova. Voorbeeld daarvan is de Stichting Street Art, die vanaf 2013 gedurende het festival Murals in Heerlen is gaan laten maken door internationale artiesten.

Cultura Nova werkt ook samen met (niet culturele) maatschappelijke organisaties zoals IBA Parkstad, zorgorganisatie Sevagram, welzijnsorganisatie Alcander, diverse woningstichtingen, bewonersorganisaties in wijken, EHBO vereniging afd. Heerlen, onderwijsinstellingen, kinderopvangorganisaties en het AZC Heerlen.

Cultura Nova werkt ook samen met commerciële bedrijven zoals projectontwikkelaars (o.a. C-Mill) eigenaren van panden en locaties (Het Maankwartier BV, Prorail, VOC Investments, Multi Vastgoed) en met ondernemersorganisatie Heerlen Mijn Stad.

Sinds 2014 sluit Cultura Nova daarbij aan met haar Club van 100, waarbij kleine sponsors, voornamelijk middenstanders en kleine bedrijven een sponsorbijdrage leveren en betrokken worden bij het festival middels bezoek aan voorstellingen en netwerkbijeenkomsten.

Grote sponsors, zoals Coöperatiefonds Rabobank, APG, FSI en Wolting en Versteegh leveren natuurlijk belangrijke bijdragen aan het festival. Niet alleen in financiële zin, maar ook in communicatieve zin. Deze bedrijven, die maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog in het vaandel hebben staan, vergroten de mogelijkheden van het festival en leveren een bijdrage aan de waardering van de maatschappelijke relevantie van Cultura Nova.

IBA Parkstad

Stichting IBA Parkstad zoekt naar innovatieve, toekomstgerichte (infra-)structurele projecten, die duurzaam van betekenis zijn voor Parkstad. IBA staat voor Internationale Bau Ausstellung, een investeringsprogramma met creatieve aanpak en in het verleden elders bewezen geslaagde economische impulsen. De door IBA in Parkstad ingeslagen weg, met noodzakelijke verbeteringen en impulsen, is een lopend traject dat uitmondt in het presentatiejaar 2020. Gedurende dat traject worden ook al projecten afgerond en gepresenteerd. Cultura Nova wil graag anticiperen op grote projecten die voor Heerlen en de regio van belang zijn. Samenwerking wordt opgezocht en programmering wordt erop afgestemd. Cultura Nova is een belangrijke culturele dynamo in stad en regio. Op haar eigen wijze gaat Cultura Nova invulling geven aan die grote thema's. Makers worden uitgedaagd om zich te verhouden tot die thema's in de context van het festival. Cultura Nova volgt ook kritisch de ontwikkelingen rondom die grote thema's en levert, waar kan, haar bijdragen aan die ontwikkelingen. Juist makers van voorstellingen en kunstenaars zijn in staat om via verbeelding vorm en betekenis te geven aan dat wat het gedachtegoed van die grote thema's oproept. Confrontatie en dialoog bieden handreikingen naar het publiek om zich te verhouden tot die grote thema's en mogelijk zelf een plek daarbij in te nemen. Cultuur is daarmee een belangrijke drager voor IBA Parkstad.

De ambities van Cultura Nova ten aanzien van de activiteiten 2017 – 2020:

- Meer (internationale-) premières tijdens Cultura Nova.
- Aantal voorstellingen ten opzichte van overige activiteiten uitbreiden.
- Coproducties artistiek inhoudelijk en zakelijk verdiepen en verbeteren en koppelen aan de hoofthema's.
- Samenwerking vergroten met maatschappelijke organisaties; nieuwe publieksstromen en nieuwe geldstromen aanboren.
- Voortrekkersrol vernieuwing versterken.
- Internationale samenwerking uitbreiden.
- Kwalitatieve verdieping jeugdtheateraanbod, meer samenwerken met Internationale Jeugdtheaterfestivals.
- Verdere uitwerking beleving festivalplein.

Uitgangspunt is het succes van de editie 2015 vasthouden en vergroten. Voor de jaren 2017 en 2018 zal daarnaast de focus vooral liggen op het artistiek inhoudelijk uitwerken van de hoofthema's en een explicietere koppeling met de (co)producties met als doel het versterken van het festivalprofiel. Ook zullen deze jaren in het teken staan van het vergroten van de samenwerking met maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. De internationale samenwerkingen uitbreiden en meerjarige trajecten met nieuwe internationale

partners aangaan. De beleving van het festivalplein verder versterken door een koppeling van activiteiten en inrichting aan de thema's van het festival, met als doel een betere beleving, langere verblijfstijd en frequenter voorstellingenbezoek. Om het profiel te articuleren wordt de kernprogrammering ten opzichte van overige activiteiten uitgebreid.

In 2019 en 2020 worden de stappen van 2017 en 2018 verder geconcretiseerd in meer (inter)nationale premières passend in de thematieken met minimaal twee grote internationale coproducties. De jeugdprogrammering wordt verder verdiept in aansluiting op de aandachtsgebieden en thematieken, waarbij ook hier de rol als coproducteur meer prominent wordt. Er wordt expliciet meer ruimte geclaimd voor experiment en vernieuwing via opdrachtverstrekking aan makers.

3. Bijdrage aan de ontwikkeling van de podiumkunsten

Cultura Nova's rol in de culturele waardeketen richt zich verder op het in een inspirerende omgeving samenbrengen van scheppers, producenten en publiek. Cultura Nova programmeert en coproduceert en draagt daarmee ook bij aan de artistieke ontwikkeling van producenten. De bijzondere locaties van het festival leiden tot een toevoeging aan het reeds bestaande artistieke product of is zelfs een muze of aanleiding voor de maker.

In 2013, 2014 en 2015 heeft Cultura Nova een aantal bijzondere projecten getoond, allemaal Nederlandse premières, die telkens binnen hun genre als 'State of the art' kunnen worden bestempeld: Europese topvoorstellingen als: KomplexKapharnäum met 'Figures Libres', Aracaladanza met 'Constelaciones', Cirque Plume met 'Tempus Fugit', wereldspelers als: Slava Polunin met Gidon Kremer in 'Snow Symphony' en Groupe F & Plasticiens Volants met 'Les rêveries de Lies et Jean'(coproductie). Vele duizenden toeschouwers hebben deze voorstellingen tijdens Cultura Nova in Heerlen bezocht. Ook projecten op kleinere schaal waren toonaangevend vernieuwend zoals Crew met 'C.A.P.E. Anima (coproductie), Vincent Glowinski / Ultima Vez met 'Human Brush' (mix van murals-kunst en dans) en Rodrigo Pardo met 'Flat'(Aerial video/danceperformance).

Crew / C.a.p.e. Anima (BE), 2014

Tijdens het festival organiseert Cultura Nova thematische workshops en lezingen voor makers en collega's en andere mensen uit het veld, meestal is daar ook regulier publiek bij welkom. In 2014 werd 'Smaak de jonge makers' georganiseerd: in samenwerking met Via Zuid werden jonge makers uit Nederland en Vlaanderen gepresenteerd en bevraagd, die ook

op het festivalprogramma stonden. In 2015 was er een ontmoeting met makers, gezelschappen en beleidsmakers uit het veld met leden van de Raad voor Cultuur. Er zijn ook publieke activiteiten ter verdieping zoals b.v. de TEDx. die in 2013 heeft plaatsgevonden. Er zijn in 2015 live TV interviews geweest vanaf het festival terrein met makers. Daarnaast zijn er uitvoerige tv uitzendingen geweest waarin de makers in de context van het festival werden gepresenteerd. Elk jaar vinden er publieke gesprekken plaats met makers en deskundigen. In 2015 heeft er een internationale meeting van Street Art curatoren plaatsgevonden tijdens het festival. Elk jaar vindt er een publieke Neimed Krimplezing met internationale sprekers plaats, waarin de thematiek van krimp direct aan een onderdeel van het programma van Cultura Nova wordt gekoppeld. Bij een aantal voorstellingen vinden publieke nagesprekken met deskundigen plaats. Informele ontmoetingen tussen makers en kunstenaars onderling worden gestimuleerd o.a. in de artiestenfoyer, waar een uitstekende kok al jaren de smaakpapillen van de artiesten uit heel verschillende landen weet te prikkelen. Lunch en dinertijd wordt gebruikt om ervaringen uit te wisselen, contacten op te doen en nieuwe ideeën te laten ontstaan.

Het festival onderscheidt zich nadrukkelijk van de gevestigde culturele instituties in de klassieke stedelijke centra van Maastricht, Aken en Luik. In de regio heeft Cultura Nova een duidelijke voortrekkersrol als het gaat om vernieuwing, productie en het aanjagen van nieuwe ontwikkelingen. Door de samenwerking tussen culturele actoren in de stad en het festival kunnen deze Cultura Nova gebruiken als podium voor experiment en vernieuwing bovenop hun eigen reguliere programmering.

4. Plaats in het veld

Cultura Nova heeft met haar bijzondere mix van theater, muziek, dans en beeldende kunst een eigen plek in festivalland. Cultura Nova is een publieksfestival met enerzijds een sterke verankering in de regio en anderzijds internationaal programma met beeldend theater en multidisciplinaire voorstellingen waarbij veel Nederlandse premières plaats vinden.

Voor (jonge) makers is het festival aantrekkelijk, er worden jaarlijks tussen 10 en 15 coproducties gemaakt. Diep in het zuiden van Nederland heeft Cultura Nova een zuidelijke blik richting België, Frankrijk, Spanje en Italië. In Limburg is Cultura Nova het enige theaterfestival dat zo'n groot publieksbereik heeft, met publiek met zeer verschillende achtergronden.

Om de ketenfunctie te vervullen werkt Cultura Nova inhoudelijk, productioneel en in publieksbenadering samen met een reeks partners. In de stad zelf wordt samengewerkt met, Parkstad Limburg Theaters, Stichting Street Art, Stichting Cityliv, Schunck*, Kunstencentrum Signe, (h)ear, Filmhuis de Spiegel, Poppodium de Nieuwe Nor, Bibliotheek Heerlen, Stichting Heerlen Jazz, Zuiderlingen Films, Cultuurhuis Heerlen en Abraxas Culturele Evenementen. In een regionaal verband bestaat duurzame samenwerking met het Huis voor de Kunsten Limburg, CineSud, het Limburgs Festival Platform, Toneelgroep Maastricht, Het Laagland, Via Zuid, SOAP, Stichting Intro, Hoge Fronten, Toneelacademie Maastricht, Museumplein Limburg (Continium, Cube en Columbus).

Maatschappelijke partners zijn: Club van 100, Stichting Heerlen Mijn Stad, IBA Parkstad, Arcus College Kunst Theater en Media, Zuyd Hogeschool (Toneelacademie, Conservatorium, Academie Beeldende Kunsten), Stichting voortgezet onderwijs Parkstad Limburg, Stichting LVO Parkstad, Basisschoolonderwijskoepels Innovo en Movare) Open Universiteit, Atrium medisch centrum, Zorgorganisatie Sevagram, Fonds sociale instellingen (DSM), Mondriaan Zorggroep, vrijwilligerscentrale Alcander. Met sponsors wordt er meer dan alleen een financiële relatie onderhouden. Er is sprake van een duidelijk partnership waarbij kennis en knowhow wordt ingewonnen op het gebied van bijvoorbeeld marketing en

bedrijfsvoering. Belangrijke relaties hierin zijn er met L1 Radio & Televisie, Mediagroep Limburg, Rabobank Parkstad, Wolting & Versteegh, C-Mill Businesspark, Vebego International, Neimed en uiteraard Parkstad Limburg Theaters en Abraxas Culturele Evenementen.

Landelijke samenwerkingsverbanden zijn er o.a. met Theaterfestival de Boulevard, Zeeland Nazomerfestival, Over het IJ, Oerol, Het Zuidelijk Toneel, Toneelgroep Maastricht, Het Laagland, Philharmonie ZuidNederland, Scapino Ballet Rotterdam en de landelijke festivals.

Internationale samenwerkingsverbanden zijn er met Across the Borders Festival (Aken), Stadttheater Aachen, Theater K Aachen, Kulturbetrieb Stadt Aachen, Haaste Töne Eupen, C-Mine Genk, Internationaal Straattheaterfestival Gent, Theater op de Markt Neerpelt / Hasselt, Théâtre de Liège (Luik) en gezelschappen zoals Walpurgis Antwerpen, Laika Antwerpen, Studio Orka Gent, Theater FroeFroe Antwerpen, Plasticiens Volants (Frankrijk), Groupe F (Frankrijk), Théâtre de la Mezzanine (Frankrijk), Os Gemeos (Brazilië), Slava (Rusland).

Het festival stimuleert de economische groei en het toerisme in de regio. Parkstad Limburg is in 2016 één van de drie gegadigden (in de wereld) voor een internationale prijs (categorie Destination) van het World Travel & Tourism Council. Dat heeft naast het aanbod van attractieparken direct te maken met het cultureel aanbod, waarbij Cultura Nova en Parkstad Limburg Theaters de belangrijkste actoren zijn. Gemeente Heerlen heeft Cultura Nova bestempeld tot beeldbepalend evenement en onderstreept dat het festival een imagooversterkend regio-overstijgend topevenement is, met navenant publieksbereik en aantoonbare economische spinn-off voor Heerlen.

Snow Symphony, Slava Polunin & Gidon Kremer, 2015

5. Ondernemerschap

5a. Bedrijfsvoering en financiering

Cultura Nova is in de periode tussen 2011 en 2014 gegroeid van 159 naar 242 activiteiten zonder substantiële verhoging van het totale budget in deze periode. De overheadkosten bedragen ongeveer 18% van de totale kosten, hierdoor kan het festival 82% van de beschikbare middelen inzetten voor haar activiteiten. Door het streven naar verdere schaalvergroting in de periode 2017-2020 kan de overhead verlaagd worden naar 15%.

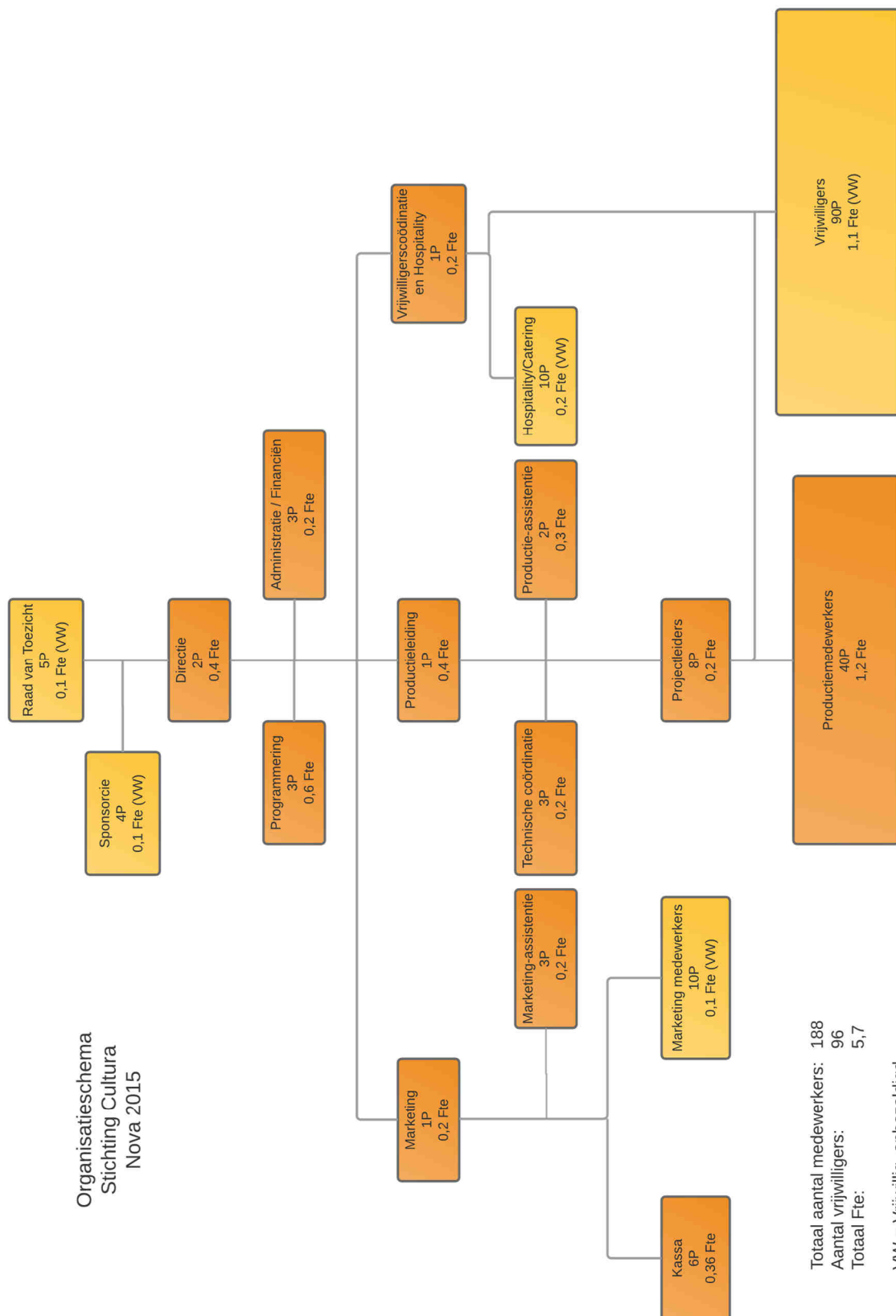
De uitvoerende organisatie is door de stichting Cultura Nova uitbesteedt en staat onder leiding van Abraxas Culturele Evenementen. Voor de uitvoering wordt een projectorganisatie (zie organisatieschema) samengesteld uit een combinatie van medewerkers van Abraxas Culturele Evenementen, Parkstad Limburg Theaters, externe specialisten en aangevuld met een 90-tal fantastische vrijwilligers.

Een voordeel van deze structuur is dat er kennis en kunde vanuit de verschillende organisaties beschikbaar is waarmee niet alleen verschillende kennis wordt ingebracht maar ook geborgd. De keuze voor een flexibele projectorganisatie heeft daarnaast als voordeel dat hij kan worden aangepast in kwantitatieve en kwalitatieve zin op basis van het voorliggende activiteitenplan. Inmiddels is er een vaste kern ontstaan van medewerkers die jaarlijks klaar staan om het festival te helpen organiseren en realiseren. Uitgangspunt voor de bezoldiging van de verschillende medewerkers is de CAO Nederlandse Podia.

Festivalplein Cultura Nova 2013

Organisatieschema Stichting Cultura Nova 2015

Het eigen inkomstenpercentage is in de periode 2013-2015 gegroeid naar 42%. Gerichte sponsorwerving en verhoging van de gerealiseerde recettes zijn hier de belangrijkste factoren in geweest. Dit ondanks een verhoging van het aantal coproducties. Immers coproduceren is duurder en kent een lastiger verdienmodel dan 'kant en klare' producties afnemen. Echter voor de doorontwikkeling van Cultura Nova van zeer groot belang. Het festival streeft er naar om in de periode 2017-2020 een gemiddeld eigen inkomstenpercentage te realiseren van 50%. Hiervoor zullen de recette-inkomsten moeten blijven stijgen. Dit zonder verhoging van de drempel voor het werven van nieuw publiek; we willen ook gratis aanbod blijven aanbieden en zonder afwijking van het principe de toegangsprijzen van het festival in overeenstemming te laten zijn met de prijzen van andere cultuuraanbieders in de regio. Verder streeft Cultura Nova naar meer eigen inkomsten uit horeca en het aanbieden van (bedrijfs-)arrangementen, uitbreiding van de club van 100 en verhoging van de sponsorinkomsten. Ook gaat het festival meer energie besteden aan het verhogen van inkomsten uit private cultuurfondsen.

Het bovenstaande resulteert in de volgende financieringsmix; Eigen inkomsten 50%, Gemeentelijke bijdrage(n) 20%, Provinciale bijdrage 10% en het Fonds 20%.

De keuze om de organisatie van het festival zo flexibel mogelijk in te richten geeft de mogelijkheid om bij onverhoopt tegenvallende inkomsten aanpassingen te kunnen verrichten, zowel in programmering als uitvoeringsorganisatie. De maat wordt ieder jaar opnieuw bepaald. De ambitie is om het succes van de 25ste jubileumeditie structureel te maken en uit te bouwen in de periode 2017-2020. Om de geformuleerde doelstellingen verwoord bij hoofdstuk 2 te realiseren zal ook de financiële armslag minimaal op het niveau van de jubileumeditie moeten komen. De extra bijdragen in het kader van het jaar van de mijnen en de hogere sponsorinkomsten als gevolg van het jubileum hebben in 2015 een forse sprong voorwaarts betekend. De extra aandacht van TV (L1) en de kranten in de vorm van CNtv en de uitgebreide aandacht in de Akense kranten hebben daarnaast ook zeker bijgedragen aan een zeer succesvolle 25ste festivaleditie en mede geleid tot een forse toename van de recettes. Graag willen we de periode 2016-2020 gebruiken om het succes van 2015 structureel te verankeren en door te groeien naar een festival met gemiddeld 60.000 bezoekers. Om bovenstaande groei te realiseren worden er samengevat de volgende stappen gezet:

- Uitbreiding van de organisatie, met name gericht op uitbreiding van de marketingactiviteiten.
- De sponsorinkomsten verhogen, dit vraagt extra inzet op de sponsorwerving.
- Aantal leden Club van 100 uitbreiden.
- Meer samenwerkingsverbanden aangaan met nieuwe maatschappelijke partners.
- Samenwerking aangaan met particuliere cultuurfondsen.
- Arrangementen creëren in samenspraak met de VVV Zuid-Limburg.
- Marketingactiviteiten en samenwerkingsverbanden over de grens uitbreiden.
- CNtv verder uitwerken en continueren.
- De uniciteit van de programmering versterken door continuering van coproducties, talentontwikkeling en uitbreiding van (inter)nationale premières.
- De eerder genoemde ontwikkelingen in de programmering en marketing moeten leiden tot hogere, gemiddelde recette-inkomsten.

Governance Code Cultuur

Bij de verzelfstandiging van Cultura Nova is de Governance Code Cultuur uitgangspunt geweest bij de keuze van het model voor de invulling van de stichting. Er is gekozen voor een Raad van toezicht - Directie model. Bij de samenstelling van de Raad van Toezicht (RvT) is gezocht naar mensen met bestuurlijke ervaring, financiële kennis en ervaring,

wetenschappelijke kennis, landelijk netwerk, marketing kennis, culturele inhoudelijkheid, werkgeverschap en representatie van het onderwijs. De RvT bestaat op dit moment uit vijf leden.

Code Culturele Diversiteit

Cultura Nova is zich bewust van de Code Culturele Diversiteit. Zoals eerder gemeld is, komen de meeste inwoners van Heerlen en Parkstad van origine niet uit Heerlen. Er is in de vorige eeuw een mix ontstaan van mensen van buitenaf. Die mensen wonen hier inmiddels 50 jaar of langer. Er is een redelijke openheid naar elkaar en men staat open voor nieuwe dingen, men is naar buiten gericht. Toch zijn er groepen in de bevolking, zoals de Code Culturele Diversiteit aangeeft die moeilijk naar theatervoorstellingen gaan. Uitzondering is de openingsvoorstelling van Cultura Nova, die elk jaar door veel mensen van allerlei pluimage bezocht wordt. Om mensen van niet-westerse afkomst te bereiken gaat Cultura Nova verbindingen aan met wijken en organisaties waar diversiteit van mensen een belangrijke rol speelt. Cultura Nova organiseert schoolvoorstellingen voor scholen uit alle wijken van Parkstad. In 2015 heeft het festival samen met Kiwanis Parkstad een plan ontwikkeld om juist scholen uit zwakkere wijken bij het festival te betrekken. Sinds drie jaar organiseert Cultura Nova samen met het AZC Heerlen bezoek van asielzoekers aan het festival.

5b. Publieksbenadering

Cultura Nova wil graag haar huidige publiek vasthouden en verder uitbreiden. In absolute zin streeft het festival naar een groei van gemiddeld 60.000 bezoekers. Daarnaast gaat Cultura Nova het aandeel jeugd en jongeren verhogen en een groter publiek, uit een grotere geografische spreiding voor het festival winnen. Om nog beter aansluiting te vinden bij onze bezoeker zal er kwalitatief onderzoek plaatsvinden. Kwantitatieve gegevens worden jaarlijks gemonitord aan de hand van de gegevens uit het kassasysteem waar inmiddels klantgegevens van meerdere jaren aanwezig zijn. In samenwerking met Theater Heerlen, van wiens kassasysteem gebruik wordt gemaakt, loopt Cultura Nova mee in de verdere ontwikkeling van het CRM-systeem (Customer Relationship Management) waarvan meer van bezoekers te weten te komen is, om beter op hun wensen in te kunnen spelen. Cultura Nova heeft een stevige marketingmix waarbij een degelijke programmabrochure, flyers, posters, veel free publicity met name in Limburgse kranten en op L1 televisie, de website, mailing en Social Media op elkaar afgestemd worden. Er is een aparte jeugdflyer en er worden gerichte acties op doelgroepen uitgevoerd.

KomplexKapharnäum, Figures Libres, 2013

Marketing-tool	Bezoekersprofiel						
	CGB	CGB	CGB	CGB	CGB	CGB	CGB
	Heerlen	Parkstad	Limburg	Regio Aken	Regio Luik	Regio Genk / Hasselt	Nederland
Brochure Theater							
Brochure Cultura Nova							
Jeugdbrochure							
Muziekflyer							
Programma-vouwflyer							
Website Cultura Nova							
Website Theater							
Facebook Cultura Nova							
Facebook Theater							
Instagram							
Redactionele aandacht regionale dagbladen							
Redactionele aandacht landelijke dagbladen							
Redactionele aandacht dagbladen Aken							
Redactionele aandacht Belgische dagbladen							
Advertenties regionaal							
Advertenties nationaal							
Advertenties Aken							
Advertenties regio Genk/Hasselt							
Advertenties regio Luik							
Digitale advertenties digitale reg. Kranten							
A0/Abri regionaal							
Affiches Aken							
TV/Radio reclame regionaal							
TV/Radio redactioneel regionaal							
TV/Radio redactioneel regio Aken							
TV/Radio redactioneel regio Luik							
TV/Radio redactioneel regio Genk / Hasselt							
Direct mailing (op genre en bezoekersprofiel, CRM)							
Digitale nieuwsbrieven (CRM)							
Prijsbeleid							

Marketing-tool	Bezoekersprofiel							Pro	Toerist
	LCG	LCG	LCG	LCG	LCG	LCG	LCG		
	Heerlen	Parkstad	Limburg	Regio Aken	Regio Luik	Regio Genk / Hasselt	Nederland		
Brochure Theater									
Brochure Cultura Nova									
Jeugdbrochure									
Muziekflyer									
Programma-vouwflyer									
Website Cultura Nova									
Website Theater									
Facebook Cultura Nova									
Facebook Theater									
Instagram									
Redactionele aandacht regionale dagbladen									
Redactionele aandacht landelijke dagbladen									
Redactionele aandacht dagbladen Aken									
Redactionele aandacht Belgische dagbladen									
Advertenties regionaal									
Advertenties nationaal									
Advertenties Aken									
Advertenties regio Genk/Hasselt									
Advertenties regio Luik									
Digitale advertenties digitale reg. Kranten									
A0/Abri regionaal									
Affiches Aken									
TV/Radio reclame regionaal									
TV/Radio redactioneel regionaal									
TV/Radio redactioneel regio Aken									
TV/Radio redactioneel regio Luik									
TV/Radio redactioneel regio Genk / Hasselt									
Direct mailing (op genre en bezoekersprofiel, CRM)									
Digitale nieuwsbrieven (CRM)									
Prijsbeleid									

CGB= Cultureel geïnteresseerd bezoeker van het festival
 LCG= Latent cultureel geïnteresseerde nog niet bezoeker
 Pro= Professional
 =huidig
 =nieuw
 =intensivering

Cultura Nova richt zich op de volgende doelgroepen:

1. Inwoners van Parkstad Limburg en het Heuvelland. Dit is de basisdoelgroep, want hier ligt de huidige kern van het festival. De grootste groep volwassen bezoekers is werkzaam in gezondheidszorg, welzijnswerk of onderwijs. In deze regio is gebleken dat Cultura Nova de potentie heeft een breed publiek aan te spreken. Daarin kan het festival ook nog groeien. Het betreft hier: latent cultureel geïnteresseerden; en cultureel geïnteresseerden. Zowel kinderen (0 t/m 2 jaar), (3 en 4 jaar), (6 t/m 12 jaar), jongeren (13 t/m 18 jaar), volwassenen (19 jaar t/m 59 jaar) als ouderen (65 jaar en ouder).
2. De inwoners van de zogenaamde Grünmetropole, een gebied dat zich kenmerkt door een gedeelde, door de voormalige mijnbouw gecreëerde meerkernige ruimtelijkheid en cultuur en dat zich bevindt binnen een straal van 50 kilometer van Heerlen. Steden binnen deze Euregio zijn: Aken, Heerlen, Kerkrade, Sittard-Geleen, Maaseik, Luik, Maastricht, Genk, Hasselt. Hier wonen ruim 1,5 miljoen mensen, studeren 60.000 jongeren en zijn 100.000 bedrijven gevestigd. In deze regio streeft Cultura Nova naar publieksverbreding.
3. De cultuurkenner en -toerist uit het overige deel van Limburg en de rest van Nederland, Vlaanderen en het Ruhrgebied. Landelijke PR & marketing wordt komende tijd geïntensiveerd en in samenwerking met VVV Zuid-Limburg worden arrangementen aangeboden. Heerlense hotels zitten vol tijdens Cultura Nova. Met VVV Zuid-Limburg wordt al jaren samengewerkt. Via vroegtijdig aangeboden arrangementen wordt geprobeerd culturele toeristen te spreiden over de hotels in Parkstad Limburg.
4. Podiumkunstprofessionals uit Nederland, uit Europa en van buiten Europa bezoeken het festival vanwege het unieke aanbod: elk jaar worden een aantal voorstellingen gepresenteerd die verder niet in Nederland te zien zijn. Komende jaren wil het festival meer lezingen en symposia organiseren om rol als ontmoetingsplek voor professionals te versterken. Lezingen en symposia die het festival ook graag voor het gewone publiek toegankelijk wil laten zijn.

Ondanks dat het festival al vijftientig jaar met succes de kunst verstaat om zodanig te programmeren en te communiceren dat verschillende doelgroepen (ook gezamenlijk) de voorstellingen van het festival bezoeken, heeft de organisatie afgelopen jaren bewust gewerkt aan de versterking van het profiel. Hier lagen inhoudelijk en qua uitstraling, kwantitatieve en kwalitatieve verbeterkansen voor Cultura Nova. Met name in het jubileumjaar (2015 25 jaar!) is het festival daar bijzonder goed in geslaagd.

In Limburg verwerft Cultura Nova een grote hoeveelheid free-publicity. Veel mensen in de regio kennen dan ook het festival; in Heerlen 84%!(Cultuur monitor Gemeente Heerlen 2014). In 2015 heeft Cultura Nova middels een speciaal mediaproject, CNTv, intensief samengewerkt met L1 televisie en met Limburger & Limburgs Dagblad. Dat leverde in de tien dagen van het festival 63 uur televisie op de provinciale zender L1 en dagelijks 2 pagina's aandacht in de Limburger & Limburgs Dagblad. Van de tv uitzendingen was een deel live (o.a. de opening van Cultura Nova, die voor L1tv twee maal de hoeveelheid kijkers trok als normaal op dat tijdstip). Er was gedurende het festival elke ochtend een gezamenlijke redactievergadering van de televisie en de kranten, waar Cultura Nova aan deel nam. De gezamenlijke redactie was gehuisvest op het festivalplein. Naast de extra hoeveelheid publiciteit voor het festival, leverde dit ook ruim aandacht op voor de makers en voor de context van de voorstellingen, plus de relatie met het festival en de omgeving. Het belang van Cultura Nova voor de regio en de intrinsieke waarde van het festival werd overduidelijk voor toeschouwers, kijkers en lezers. Het project CNTv wordt in 2016 voortgezet en uitgediept. Voor de twee betrokken media was deze samenwerkingsvorm ook nieuw en

werkte als aanjager om diverse media te linken, bovendien werkte het project ook als pilot voor andere evenementen.

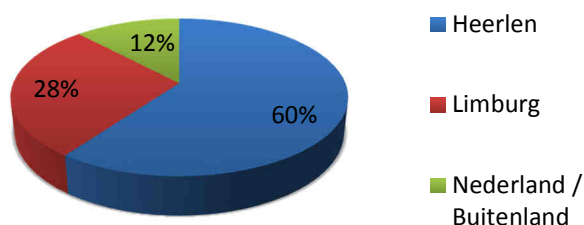
Ondanks het internationaal karakter van Cultura Nova, met elk jaar landelijke premières, scoort het festival nog niet genoeg landelijke aandacht. Met name de Volkskrant besteedt aandacht aan de voorstellingen en bezoekt premières. Overige landelijke media blijven daarop achter. Er is wel sinds 2014 een bureau uit Amsterdam ingeschakeld en vanaf editie 2016 wordt het marketingteam versterkt om meer landelijke aandacht te genereren.

Euregionaal scoort Cultura Nova vooral goed in Duitsland. Vooral in het nabij gelegen Aken hebben tijdschriften, kranten (Aachener Nachrichten & Aachener Zeitung) en TV (WDR) structureel aandacht voor Cultura Nova. Dat heeft ook positief effect op de kaartverkoop. Cultura Nova presenteert bijna elk jaar een voorstelling of concert in Aken. De Belgische belangstelling van de media is meer incidenteel. Op het uitdiepen van de contacten in Duitsland en het verbeteren van de contacten met de Belgische media wordt vanaf 2016 meer energie gezet vanuit het marketingteam van Cultura Nova.

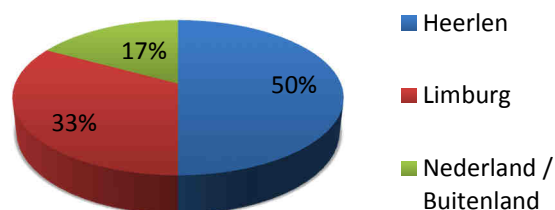
Op Social Media, met name de website (telt 41.000 unieke bezoekers in 2015), Facebook en Twitter, wordt Cultura Nova goed gewaardeerd. Het festival loopt aardig in de pas met andere landelijke festivals. De website van Cultura Nova wordt zeer goed bezocht. De kaartverkoop van Cultura Nova verloopt via het reserveringssysteem Itix van Parkstad Limburg Theaters. Daarmee heeft het festival zicht op marketinggegevens, die intensief worden geanalyseerd en gebruikt voor gerichte acties. Opvallend is dat een goed deel van de bezoekers van Cultura Nova ook nieuw publiek is voor het Parkstad Limburg Theaters.

In de periode tussen 2012 en 2015 is het gemiddelde bezoekersaantal gestegen van 39.000 naar 47.500 bezoekers en heeft daarmee eerder gestelde doelstellingen gehaald. Van het bestaande publiek heeft 70% eerder het festival bezocht. Ongeveer 60% van het totale publiek heeft culturele bagage en is ingewijd in de centraal gestelde kunstdisciplines. Ruim 60% van het publiek geeft aan dat de voorstelling de belangrijkste reden van het festivalbezoek is. Het grootste deel van de bezoekers is tussen de 25 en 60 jaar waarvan 60% vrouwen. Daarnaast is het aandeel kinderen tussen de 4 en 12 jaar, door gerichte programmering, de laatste jaren gegroeid, evenals het aandeel jongeren. De grootste groep bezoekers is werkzaam in gezondheidszorg, welzijnswerk of onderwijs. In Heerlen werken relatief veel mensen in deze sectoren. Ongeveer de helft van het publiek heeft tot een MBO niveau, de andere helft een HBO opleiding of hoger. De bezoekers van festival Cultura Nova komen uit: 60 % Heerlen en Parkstad, 28 % uit de rest van de Provincie en 12 % uit de rest van Nederland en België en Duitsland.

Herkomst bezoekers CN 2014 (40.100)

Herkomst bezoekers CN 2020 (60.000)

6. Spreiding

Cultura Nova hoort bij Heerlen, het is hier ontstaan en van hieruit gegroeid. Het hoort bij het Culturele DNA van de stad en het geeft daar mee vorm aan. Het is een landelijk festival in de provincie met internationaal, nationaal en provinciaal programma van veelal beeldend theater. Cultura Nova gaat verbindingen aan met de regio; ook met steden in de buurt met een vergelijkbare geschiedenis zoals Genk en Aken (Aachener Nordraum). Door de ligging van Heerlen / Parkstad Limburg is Cultura Nova logischerwijs ook internationaal georiënteerd (grenzend aan Duitsland, 18 km van België), zowel in programmering als in publieksbereik. De festivalorganisatie noemt het zelf liever grensoverschrijdend; er worden weliswaar grenzen overgestoken, maar de inwoners behandelen elkaar als burens in een gedeeld gebied. Een groot deel van de bewoners deelt zelfs een verwant dialect.

7. Bijdrage coproductie

Afgelopen drie jaar heeft Cultura Nova 42 coproducties in verschillende disciplines (toneel, beeldend theater, dans, muziektheater en multidisciplinaire voorstellingen) mee geproduceerd! Voor de komende periode wordt gestreefd naar kwalitatieve groei van het aanbod door inhoudelijke verdieping en vergroten van de spin-off voor de betrokken makers. Het aantal coproducties wordt verhoogd naar gemiddeld 15 per festivaleditie.

Cultura Nova faciliteert coproducties deels met (financiële-)middelen, knowhow, een vruchtbaar environment, artistieke- productionele-, marketingtechnische en financiële begeleiding en soms coaching. Bovendien levert Cultura Nova bijna gegarandeerd geïnteresseerd publiek. Jonge makers komen zo als het ware in een warm bad terecht. Toch betekent coproduceren ook risico lopen voor de makers, maar ook voor het festival. De voorstellingen moeten immers nog gemaakt gaan worden; een proces dat ook mis kan gaan. De voorstellingen zijn doorgaans voor kleine publieksaantallen bedoeld en de entreprijzen zijn lager dan de gangbare voorstellingen van het festival, dus er zijn ook beperkte inkomsten.

De (jonge) makers worden gekozen op basis van hun artistieke kwaliteiten of potentie (vakmanschap, oorspronkelijkheid en zeggingskracht), professionele aanpak, o.a. artistieke ideeën kunnen vertalen in een gedegen en reëel plan ten aanzien van de organisatie, publieksbereik en financiën. De makers moeten in staat zijn meer coproducten aan zich te binden. Het aanbod van de makers moet aansluiten bij het programmaprofiel van Cultura Nova en bij voorkeur zich verhouden tot de context van de regio of daar iets aan toe kunnen voegen. De voorstellingen kunnen binnen alle disciplines worden geproduceerd, al heeft het festival een voorkeur voor beeldend theater en multidisciplinaire voorstellingen.

De programmeurs van Cultura Nova laten zich adviseren door een onafhankelijke adviescommissie van drie deskundigen, die de voorstellen voor coproducties artistiek inhoudelijk en productioneel op haalbaarheid toetsen.

Cultura Nova heeft al, een lange geschiedenis als coproductent. Dat gebeurde in de beginjaren incidenteel en haast spontaan. De afgelopen acht jaren gebeurde dat steeds intensiever en kwamen gezelschappen gericht op het festival af met het verzoek om coproductent te worden. De afgelopen vier jaar zijn de coproducties structureel onderdeel geworden van het programma van Cultura Nova. Momenteel is ongeveer ¼ deel van de titels in coproductie met Cultura Nova gemaakt. Het festival is zich bewust van haar rol als coproductent; er worden mogelijkheden geschapen voor (jonge) makers om zich te ontwikkelen en zich te verhouden tot de omgeving en het publiek van het festival, er wordt een platform geboden voor presentaties, er is geïnteresseerd publiek, aandacht van de

media en er wordt een netwerk aangeboden van andere festivals, podia, producenten, artistieke contacten, technici en leveranciers. Er wordt verder samengewerkt met producenten, productiebureaus, gezelschappen en met afnemers zoals podia, festivals, musea, culturele centra, de dienstensector en het bedrijfsleven.

Cultura Nova werkt intensief samen met stichting Via Zuid, de Limburgse ondersteuningsorganisatie en 'makelaar' voor jong talent. Van de coproducties die Cultura Nova elk jaar presenteert worden telkens een aantal in samenwerking met Via Zuid gerealiseerd. Andere coproducten waar het festival meerjarige samenwerking mee is aangegaan zijn Stichting Intro, Toneelgroep Maastricht, Hoge Fronten / Lieke Benders, Nina Willems, stichting Soap, Laika Theater der Zinnen en stichting (h)ear. Cultura Nova gaat met de coproducties ook nieuwe verbindingen aan. Zo wordt er met de zorgorganisatie Sevagram al een paar jaar samengewerkt met coproducties. Dat levert niet alleen nieuw publiek op (ouderen, medewerkers en bewoners uit de wijken), maar ook nieuwe geldstromen, die direct ingezet worden voor de makers.

Het Laagland, Jongens van toen, 2015

Naast de groei in unieke beeldende locatieprojecten, heeft Cultura Nova de uniciteit en binding met de regio vergroot door intensiever te gaan coproduceren. Waarbij geldt dat de coproducties bij voorkeur een link moesten hebben met thematiek uit deze regio. De regio Parkstad mist professionele podiumkunstproductie, en daarmee ook een belangrijk instrument om een spiegel te creëren die kan helpen de eigen identiteit te duiden, te ontwikkelen en/of terug te vinden. Met het aanjagen en maken van professionele podiumkunstproducties door het festival wordt deze lacune gevuld. Hiermee worden kansen vergroot voor Heerlen om zich nog beter te positioneren als cultureel dynamische stad. Dat wordt afgelopen periode onderstreept door het aantal jonge makers dat heel graag wil coproduceren met festival Cultura Nova.

Om deze coproducties te realiseren zullen er langdurige afspraken gemaakt moeten worden met de gemeente Heerlen. Het festival gaat er van uit dat de aanzet, die door de gemeente gemaakt is, met extra financiering voor coproducties van Cultura Nova, concreet gemaakt kan worden voor de periode 2017-2020. Met de Tripool gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen

en Maastricht wordt momenteel gewerkt aan vierjarensubsidie voor Stichting Via Zuid. Heerlen zal samen met Cultura Nova meewerken aan de ontwikkeling van Via Zuid.

Zowel jonge als ervaren makers beschouwen het festival Cultura Nova als podium dat mogelijkheid biedt tot experiment en tegelijkertijd toegang biedt tot groot publiek, met mogelijke doorbraak naar omliggende streken. Jonge makers benaderen steeds vaker het festival en zoeken een partner en een podium om hun talenten te kunnen ontwikkelen. Ervaren makers benaderen het festival of worden gericht door de artistieke leiding van Cultura Nova benaderd om zich met hun talenten en ervaring te verhouden tot het festival en de specifieke omgeving. Tevens bieden ze het festival en haar bezoekers een gelegenheid om zich te spiegelen aan landelijke en internationale ontwikkelingen in de kunst en het theater.

Cultura Nova wil het aantal coproducties langs drie lijnen intensiveren; regionaal door het meer structureel samenwerken met de producenten en partners in onze regio zoals Toneelgroep Maastricht, Het Laagland, Intro, Opera Zuid, Toneelacademie Maastricht, SCHUNK*, Cinesud en Parkstad Limburg Theaters.

Nationaal zijn er gesprekken om te komen tot een nieuwe samenwerking met Terschellings Oerol Festival, Over het IJ Festival, Festival Boulevard en Cultura Nova.

Internationaal wil Cultura Nova de samenwerking gericht op coproductie verder uitbouwen met Across the Borders Festival (Aken), Stadttheater Aachen, Theater K Aachen, Kulturbetrieb Stadt Aachen, C-Mine Cultureel Centrum Genk, Cultureel Centrum Hasselt, Internationaal Straattheaterfestival Gent, Theater op de Markt Neerpelt en verschillende internationale gezelschappen en makers. Komende periode zal Cultura Nova zich meer gaan presenteren binnen Europese gremia van festivalorganisaties.

8. Toelichting op begroting, dekkingsplan en kengetallen

De eerder genoemde plannen zijn verwerkt in de gemiddelde begroting 2017-2020. De cijfers van 2015 zijn voorlopige cijfers, de jaarrekening 2015 volgt voor 1 april. De opgenomen balans van 2015 is de situatie van 31 december 2014. Bij het indienen van de jaarrekening 2015 ontvangt u uiteraard ook een geactualiseerde balans.

Voor de periode 2017-2020 betreft het een gemiddelde begroting, de eerste twee jaren zal er vooral geïnvesteerd moeten worden in marketing, sponsorwerving en private fondswerving, de resultaten hiervan moeten dan zichtbaar worden in 2019 en 2020.

Naast de geformuleerde plannen is de realisatie van de 25ste editie in 2015 mede bepalend in de totstandkoming van de gemiddelde begroting 2017-2020. Aan de verhoging van de eigen inkomsten liggen vooral een doorgroei van de recettes, een verhoging van de horeca-inkomsten en inkomsten uit private fondsen ten grondslag. Bij de provincie Limburg is een aanvraag ingediend voor de nieuwe cultuurplan periode met een beperkte verhoging ten opzichte van het huidige cultuurplan waarin we de cultuurplanstatus hebben. Bij de gemeente Heerlen staan we voor de vermelde bedragen op de meerjarenbegroting als begrotingsinstelling.

Aan de lastenkant is op basis van ervaringen uit de afgelopen jaren een doorvertaling gemaakt van verdere groei. Zowel in de beheerlasten als in de activiteitenlasten. Als gevolg van een verdere schaalvergroting kunnen we de overheadkosten verder verlagen van de huidige 18% naar 15%. Huisvestingskosten zijn voor de stichting nauwelijks aan de orde, er

wordt gebruik gemaakt van de huisvesting van Theater Heerlen en Abraxas Culturele Evenementen.

Onder de 'Overige programmakosten' vallen meerdere soorten kosten, ook locatiekosten. We hebben deze kosten echter niet gesplitst in onze jaarrekeningen. Gemiddeld blijkt over de afgelopen jaren dat de locatiekosten ongeveer 60% bedragen van dit bedrag, de overige 40% bestaan uit reiskosten, hotels, sejours etc. Mocht er behoefte zijn aan een nadere uitsplitsing van deze bedragen dan kunnen we die uiteraard aanleveren.

Publiek in parade terug naar het centrum van Heerlen aansluitend op de opening van 2015

Tien dagen lang was Heerlen het culturele epicentrum van Limburg. Met een re-
cordaantal toeschouwers bewees Cultura Nova in het jubileumjaar opnieuw haar
bestaanrecht. Er waren grote publiekstrekkingen en kleine 'broze' voorstellingen,
gecoproduceerd door het festival, met een duidelijke link naar het verleden en
naar de toekomst van de regio.

SLOTBESCHOUWING Heerlen zette zichzelf afgelopen week nadrukkelijk op de kaart

Cultureel epicentrum van Limburg

door Marjolijn Flier en Wiel Beijer

Wat een week voor
Parkstad. Als ie-
mand nog twijfels
heeft over de cultu-
rio, dan kunnen die voorgoed de
koelkast in.

Hoerzo bevolkingskrimp, leegstrand,
woningsloop, verloederding? Hoe
zwaar het dagelijkse leven soms
ook nog is: Parkstad, Heerlen voor-
op, zit middenin een culturele len-
te. Voor even ging het niet over
zwarte thema's, en als het er al over
ging, zat het verstopt in mooie
voorstellingen. Veelal gemaakt door
mensen die hun wortels in het ge-
bied hebben liggen.

De duizenden die erbij waren tij-
dens Cultura Nova zullen beamen
dat het de afgelopen dagen in de
vroegere mijnzettel heerlijk nazome-
ren was. Heerlen was tien dagen
lang het culturele epicentrum van
Limburg. En dat in een week dat
een ware regen van potentiële Gou-
den Kalveren neerdaalde over Lim-
burg. In de eerste plaats door

Glückauf, verhaal van hier, door
een regisseur van hier, in het zui-
den gefilmd en in het dialect. Of de-
ze film van Remy van Heugten ook
wint, moet nog blijken, maar zelfs
de kans daarop zorgt in Parkstad al
voor een gevoel van collectieve
trots. De regio, die jarenlang gebukt
ging (en misschien nog steeds gaat)
onder een minderwaardigheids-
complex, krijgt steeds meer het
idee 'ook wij doen er toe'. En dan
die succesvolle zilveren editie van
Cultura Nova. Er was extra geld om
deze editie super spectaculair te
openen voor een groot publiek.
Gratis toegankelijk uiteraard, zoals
gebruikelijk bij Cultura Nova. Dank-
zij een injectie vanwege het jaar
van de Miljoenen kon dat. Maar dan
moest het wel een opening worden

foto Lur Lodder

Scène uit de Nederlandse première van 'The Naked Clown' door Recirquel uit Hongarije.

met een verhaal over 'hier': over op-
komst en ondergang van de voorma-
lige Mijnsloot en over de toekomst
van Parkstad. En dus begon deze
Cultura Nova vorige week vrijdag-
avond met het grootste vuurwerk
 ooit in Heerlen vertoond. Daarvoor
tekende de Franse Groupe F. En in
dat spectaculaire decor acteerden
enorme ballonfiguren van de even-
eens Franse groep Plasticiens Vol-
lants. Een coproductie met Cultura
Nova. Veertig jaar na hun hoogst on-
gelukkige val herzezen de markante
mijnslootstenen Lange Jan en Lan-
ge Lies even uit hun as. Zo'n 25.000
mensen genoten ter plekke. Nooit
eerder was het zo druk op een ope-
ning van Cultura Nova. En nog
eens duizenden Limburgers geno-

ten thuis voor de buis, want Li
zond de opening live uit. Achter de
staart van Godzilla, symbool voor
een glorieuze toekomst, trokken ver-
volgens duizenden mensen van de
openingsweide naar de stad. Een in-
ponerend beeld, die mensenmassa
achter dat enorme goedaardige bal-
lonmonster aan. Samen onderweg
naar morgen. Misschien wel het
meest indrukwekkende moment
van deze editie.

over breed publiek. Zoals jonge
Limburgse theatermakers als Lieke
Benders en Mariël Vaartjes spannen-
de voorstellingen maken voor een
klein publiek. Cultura Nova biedt
hen een podium, treedt op als cop-
roducent zodat deze theaterpareljes
verder kunnen groeien.
We hebben er in woord en beeld
over bericht. In de krant en op tv,
via CNtrv, de samenwerking van de-
ze krant met Li, vanuit een redactie
gevestigd in de Scalawand met uit-
zicht op het festivalplein. Vanuit on-
ze tijdelijke redactie kijken we nog
één keer over het festivalplein. Tradi-
tioneel op de laatste middag veel
prachtig kindertheater op Cultura
Nova. Dus veel ludruchtige spelen-
de kinderen op het plein. De festi-